

Szerbia

Utolsó frissítés dátuma: 2020. május 26.

Fertőzöttség állapota

Fertőzések száma 11.193 fő

Pandémia állapota lecsengés

Korlátozások és azok (tervezett) feloldási üteme

A 2020. március 15-én elrendelt rendkívüli állapotot május 7-én felfüggesztették, így megszűnt a kijárási tilalom is az országban. Bizonyos korlátozó intézkedések – úgymint a gyülekezés korlátozása és az iskolák bezárása – továbbra is érvényben maradnak.

Április 27-től kezdődően kinyithattak a fodrászatok, kozmetikusok, az edzőtermek, fitnessközpontok és a zárt piacok.

Április 28-tól kinyithattak a parkok és sétányok, továbbá engedélyezték a szabadtéri edzést is.

Május 4-étől nyithattak ki az éttermek és kávézók, lehetőség szerint oly módon, hogy a vendégek a kerthelységekben foglalnak helyet, biztonságos távolságot fenntartva egymástól. Egyúttal a szabadtéri, május 11-től pedig a zárt térben tartott csoportos edzéseket is engedélyezték.

A helyközi közlekedés, illetve a vasúti személyszállítás május 8-án indulhat újra, továbbá a bevásárlóközpontok is ezen a napon nyithatják meg kapuikat.

A városi tömegközlekedés Újvidéken és Kragujevácon május 4-én, míg Belgrádban és Nišben május 8-án indult újra.

Május 11-én újra megnyílnak az okmányirodák, az ügyfélszolgálatok és a bíróságok, megindul az okmányügyintézés.

Május 18-án újraindult a kereskedelmi légi utasforgalom Szerbiában. A Nikola Tesla Nemzetközi Repülőtérrel először a WizzAir indított járatot, május 21-től pedig már az Air Serbia gépei is közlekednek. Korábbi bejelentés alapján a légitársaság járatain az utazás teljes időtartama alatt kötelező lesz a maszkviselés. A niši Nagy Konstantin (Konstantin Veliki) repülőtérrel május 22-én indultak újra a kereskedelmi járatok.

Május 22-étől házi karanténkötelezettsége csak azon személyeknek van, akik igazoltan koronavírus-fertőzöttek voltak, és egészségügyi intézményben kezelték őket.

A szerb Hivatalos Közlönyben (076/2020) május 21-én megjelent kormányrendelet alapján május 22-től szerb és külföldi állampolgárok esetében sincs már szükség sem a speciális munkacsoport (radno telo) által kiállított beutazási engedélyre, sem negatív koronavírus teszt bemutatására az országba történő belépéshez.

A határátlépést követően karantén-kötelezettséget sem írnak elő sem szerb, sem külföldi állampolgár részére. Május 22-ével véget ér a közelmúltban negatív PCR-teszt nélkül belépő személyek házi karantén kötelezettsége is, függetlenül attól, hogy abból hány nap telt el. A Magyar Kormány döntése értelmében május 25. délelőtt 10 órától a viszonyosság elve alapján

szerb és magyar állampolgárok is karantén kötelezettség és tesztelés nélkül léphetnek be Magyarországra.

Áruforgalmi, kereskedelmi korlátozások

A Szerb Kormány március 16-án 30+30 napra felfüggesztette az életvitel alapvető fenntartásához nélkülözhetetlen termékek, a fertőtlenítőkészítmények illetve a gyógyszerek exportját, korlátozta a megvásárolható mennyiséget, valamint megtiltotta az áremelést.

Szerbia engedélyezte a liszt kivitelét Bosznia-Hercegovina, Montenegró, Észak-Macedónia és Albánia irányába, továbbá a Koszovó északi területén élő szerbek számára.

A gyógyszerek exporttilalmát április 24-én feloldották, az alapvető élelmiszerek, a védőeszközök és a fertőtlenítőszeresek áremelését május 14-én újabb 30 napra meghosszabbították.

Nincs import korlátozás

Logisztika és szállítmányozás állapota

A teherforgalom folyamatos, Magyarország felől a teherautók számára a belépés Röszke-Horgoš autópálya, Hercegszántó-Bački Breg, valamint Tompa-Kelebia határállomásokon lehetséges. Tehergépkocsik max. 12 órát tartózkodhatnak/tranzitálhatnak Szerbiában.

Az általános beutazási tilalom alól mentesültek a nemzetközi tehergépjármű sofőrök, a teherszállító hajók és vonatok személyzete, továbbá a külön engedéllyel rendelkező, nem kereskedelmi célú repülőjáratokon érkező pilóták/légiutaskísérők és további személyzet.

Közúti és vasúti szállítmányozás jól működik.

Lakosságot szállító gépeknek zárva a belgrádi repülőtér. Csak a humanitárius segélyek érkehetnek meg, illetve az áruszállító gépek landolhatnak.

Árulogisztikai központok működnek. (nincs probléma közúti vagy vasúti logisztikai központtal). Reptéri cargo forgalom nem működik.

Gazdasági kilátások

Az utóbbi években tapasztalt, illetve 2020 első negyedében is folytatódó dinamikus gazdasági növekedésében jelentős törést okozott a járvány. Az idei évre prognosztizált 4%-os növekedés helyett várhatóan minimum 2%-os GDP csökkenéssel kell számolni. A különböző intézmények eltérően számolnak a szerb GDP 2020. évi alakulását illetően: a Szerb Nemzeti Bank 1,5%-os, Világbank 2,5%-os, az IMF 3%-os, az EBRD 3,5%-os, az Európai Bizottság 4,1%-os csökkenéssel, míg az államfő 1%-os növekedéssel számol. 2021-re vonatkozóan is eltérnek a prognózisok: a Világbank 4%-os, az EBRD és a Szerb Nemzeti Bank 6%-os, az Európai Bizottság 6,1%-os, míg az IMF 7,5%-os növekedéssel számol.

Az alacsonyabb bevétel és a nagyobb kiadások közötti különbség pótlása miatt várhatóan jelentősen növekedhet a költségvetési hiány (7-10%), és komoly mértékben emelkedhet a külföldi eladósodottság szintje (60-65%).

A GDP csökkenése és a csökkenő bevételek, valamint a költségvetésnek a kiadási oldalán történő megtakarításai következtében, év végén a költségvetési hiány a GDP 2%-a körüli

szinten várható. Ha ehhez hozzáadjuk a gazdasági óvintézkedések plusz költségeit, a költségvetési hiány a GDP 9%-a körüli értékkel lesz egyenlő.

A szerb nemzeti valuta az elmúlt hónapokban megőrizte az euróhoz viszonyított árfolyamát, ebben komoly szerepe volt a Szerb Nemzeti Bank folyamatos intervencióinak.

Az EU-t és a Nyugat-Balkán hat országát tömörítő Közlekedési Közösség (Transport Community) és a CEFTA Titkársága javaslatot tett úgynevezett „zöld folyosók” létrehozására a Nyugat-Balkán országaiban, amelyen keresztül biztosítható az alapvető élelmiszerek és gyógyszerek akadálytalan szállítása. Az intézkedéseket április 13-tól kezdődően vezették be a CEFTA országok kijelölt határátkelőhelyein.

Habár a kormányzati intézkedések várhatóan enyhíteni fogják a járvány foglalkoztatottságra gyakorolt hatását, a gazdasági visszaesés átmenetileg növelheti az elmúlt 5 évben folyamatosan csökkenő munkanélküliségi rátát. A munkaügyi, foglalkoztatási, veteránügyi és szociálpolitikáért felelős miniszter május 22-i tájékoztatása szerint a nyugdíjbiztosító adatai alapján a rendkívüli állapot ideje alatt 15.401 személy veszítette el a munkáját Szerbiában.

Infrastruktúra:

- Előzetes becslések alapján a járvány hatására a közlekedési szektorban keletkezett kár értéke meghaladhatja a 120-140 millió eurót, amelyből a legnagyobb hányadot (40 millió euró) a légi közlekedés teszi ki. Jelentős károkat szenvedett továbbá a vasúti, autóbuszos és vízi közlekedés is. Az év végéig az infrastrukturális szektorban keletkezett kár összege elérheti a 700 millió eurót.
- Az elmúlt két hónapban a járvány miatt, negyedére csökkent a forgalom az autópályákon. Az év végéig az ebből származó kár fél milliárd euró körül várható. Márciusban és áprilisban az autópályákon 4,8 millió gépkocsit regisztráltak, négy millióval kevesebbet, mint tavaly ugyanebben az időszakban. A közlekedés volumenének csökkenése 60%.
- A Kormány felszólította az építőipari cégeket, hogy április 21-től kezdve folytassák a folyamatban lévő projektjeiket, ehhez pedig biztosítsanak megfelelő védőeszközöket (maszk, kesztyű, fertőtlenítőszer) a dolgozóiknak. Szerb Építőipari Kamara értékelése szerint a döntés nyomán a járvány miatt a munkálatokban keletkezett lemaradás nagy része behozható, és a határidők is tarthatók lesznek. Az építési munkálatok az elmúlt hetekben ugyan nem álltak le teljesen, de csökkentett kapacitással folytak.
- Az idén mintegy 200 km autópálya kerül felújításra, a munkálatok értéke megközelítőleg 5 milliárd dinár lesz (RSD kb. 2,9 HUF).

Turizmus:

- Az idei év márciusában 56%-kal kevesebb turista érkezett Szerbiába. Június végéig bezárólag a külföldi turisták foglalásainak visszamondásával keletkező kár összege 300–400 millió eurót tesz ki. A szerbiai Utazási Irodák Országos Szövetségének (JUTA) becslése szerint az idei évben az idegenforgalmi ágazat veszteségei elérhetik az 1 milliárd eurót.

- A belföldi turisztikai ágazat támogatása céljából korábban meghirdetett program folytatásaként kétmilliárd dinár értékben üdülési utalványokat osztanak ki 400.000 szerbiai lakos részére, amelyet hegyvidéki turizmusra, gyógyfürdők látogatására, illetve belgrádi és újvidéki városlátogatásra lehet felhasználni.

Gazdasági válságkezelő intézkedések

A Szerb Nemzeti Bank március 18-án hiteltörlesztési moratóriumot vezetett be (hatályos március 31-től 3 hónap időtartamra). A koronavírus-járvány okozta gazdasági károk enyhítése céljából a Kormány 608 milliárd dinár (kb. 5,1 milliárd euró) értékű intézkedéscsomagot jelentett be március 31-én. A lefontosabb intézkedések:

- min. 3 hónapra a jövedelemadó és járulékok, valamint a nyereségadó fizetésének elhalasztása; ÁFA-mentesség biztosítása adományokra.
- a mikro-, kis- és középvállalatok által foglalkoztatottak bérének átvállalása a minimálbér összegéig; a nagyvállalatokban a munkaviszonyuk felfüggesztéséről végzést kapó munkavállalók részére a minimálbér felének megfelelő összegű támogatás biztosítása.
- 2,2 milliárd euró biztosítása a likviditás erősítése érdekében, az összegből kedvezményes kamatozású hitelek nyújtása és a kereskedelmi bankok kockázatának átvállalása.
- 100 eurónak megfelelő összeg kifizetése nemzeti valutában minden nagykorú állampolgár részére.
- Támogatás nem nyújtható azon cégek részére, amelyek a rendkívüli állapot ideje alatt több mint 10%-kal csökkentik az alkalmazottaik számát.

A nyugdíjak, a minimálbér és a közalkalmazottak bére nem fog csökkenni.

A mezőgazdasági ágazatot kedvezményes kamatozású hitelekkel és speciális támogatási konstrukciókkal fogják segíteni. A szerb Agrár Kifizető Ügynökségen keresztül elérhető támogatás összege 2,6 milliárd dinár. A kormány 1,2 milliárd dinárt különített el a bejegyzett zöldségtermesztők, a tehén-, a juh- és a kecsketulajdonosok, valamint a méhészek számára.

A Kormány gazdasági válságkezelő intézkedéseit a szakértők kivétel nélkül jó intézkedéseknek tartják, de mindenki tudja, hogy Szerbia az ehhez szükséges anyagi fedezettel nem rendelkezik és hitelt kell felvennie.

Exportpiaci lehetőségek magyar cégek számára

Hivatalos statisztikai adatok csak március hónappal bezárólag érhetőek el, ami két héttel a rendkívüli állapot bevezetését követő időszakot foglalja magába. Az áprilusra vonatkozó adatok június elejétől lesznek elérhetőek a Szerb Statisztikai Hivatal honlapján. A Kereskedelmi, Távközlési és Turisztikai Minisztérium tájékoztatása szerint Szerbia külkereskedelmi áruforgalma az idei év első 3 hónapjában mintegy 4%-kal bővült, és feltételezésük szerint a csökkenés április és május hónapban sem fogja meghaladni a 10%-ot. A legnagyobb csökkenés az Olaszországgal és Németországgal folytatott külkereskedelem területén figyelhető meg, a gépipar, a textilipar, az autópipar területén. Ezen ágazatokban mind az import, mind pedig az

export tekintetében komoly visszaesésre kell számítani, ugyanakkor a Kínával, Oroszországgal, illetve a közép-európai országokkal fenntartott külkereskedelemben nem várható drasztikus csökkenés.

Szerbiában a belföldi kereskedelmi áruforgalom a rendkívüli állapot idején több mint 10%-kal emelkedett, az egészségügyi berendezéseken és felszereléseken kívül egyetlen területen sem keletkezett hiány. Komoly visszaesés egyedül a vendéglátás és a turizmus területén volt tapasztalható, illetve a fent említett ipari ágazatokban. A Szerb Gazdasági Kamara nem tudott olyan ágazatot/területet megjelölni Szerbiában, amely esetében termelés kiesés, kapacitáshiány, vagy egyéb akadály fellépett volna.

Krízis alatt is importra szorul, megnövekedett kereslet:

védőfelszerelések és a higiéniai termékek, orvosi műszerek, gyógyszerek, élelmiszerek, alkatrészek ipari használatra

Online B2B-k szervezésére nyitott ágazatok:

minden ágazat